

A 7. ÉVFOLYAMOS TANULÓK SZOCIÁLIS KOMPETENCIÁJÁNAK VIZSGÁLATA BÁCS-KISKUN MEGYÉBEN

Hornyák Zoltán* és Borosán Livia**

**Bács-Kiskun Megyei Pedagógusház, Kecskemét*

***Eötvös Loránd Tudományegyetem, PPK, Neveléstudományi Tanszék*

Kulcsszavak: szociális kompetencia, kompetenciafejlesztés, együttműködés

Napjainkban a szociális kompetencia stratégiai jelentősége vitathatatlan. A dinamikus változó társadalom elvárásai számos konfliktushelyzetet eredményeznek. Ezek kezeléséhez fejlett szociálisra van szükség. A szociális *Nagy József* értelmezésében a személyiség szociális értékrendje, szociális motívum-, készség-, képesség- és ismeretrendszere, szociális aktivitása. Az iskolának meghatározó szerepe és felelőssége van a kompetencia fejlesztésében, és az oktatásba való integrálásában. Ez késztetett minket a terület vizsgálatára.

Mérésünk fő célja az volt, hogy megvizsgáljuk a szociális kompetencia fejlettségi szintjét Bács-Kiskun megye 7. évfolyamos tanulói körében. Célunk volt az általunk készített kérdőív segítségével feltárni a tanulók személyiségének motívációs rendszerét, s következtetéseket levonni az intézménytípusok és a települések szociális kompetenciát befolyásoló pedagógiai feltétel- és hatásrendszeréről. A szociokulturális háttérvizsgálat során összefüggéseket kerestünk a tanulók szociális körülményeinek, intellektuális háttérének és szociális kompetenciájának szintje között.

A 354 fős mintán a reprezentativitást településtípus, képzéstípus és állami-egyházi iskolák szerint biztosítottuk. A kutatáshoz kérdőívet alkalmaztunk. Mérőeszközünk nyitott kérdéseivel a tanulók nézeteit, motívumait kívántuk megvizsgálni. Zárt kérdéseink között feleletválasztást, alternatív választást, többszörös választást tartalmazó feladatok, és rangsorolást igénylő kérdések szerepeltek. A kérdőív a szociális kompetenciát a következő hat területen vizsgálta: élethosszig tartó tanulás képessége, önismereti, érzelmi, együttműködési, problémamegoldó képesség és versenyszellem.

Mérési eredményeinkben többnyire az együttműködést kerülő, fejletlen problémamegoldó képességgel rendelkező, a versenyhelyzetben leblokkoló, intoleráns, az élethosszig tartó tanulást nem elfogadó 7. évfolyamos diák képe jelenik meg. A kérdőív kontrollkérdéssora alapján a tanulók viselkedése nem asszertív: nem veszik figyelembe a másik fél érdekeit és véleményét; a diákok céltalanok, s problémamegoldó stratégiáik fejletlenek. A tanulói válaszok tükrében egy döntésképtelen, rossz érdekvényesítő, vitakészségében, kommunikációjában fejletlen személyiség rajzolódik ki.

Hipotézisünkkel ellentétben nem találtunk szignifikáns eltéréseket a szociális kompetencia szintjében a településkörnyezet, illetve a világi-egyházi iskolák vonatkozásában. Az eltérő szociokulturális háttér hatásai sem bizonyultak jelentős befolyásoló tényezőnek, és a nemek vonatkozásában sem adódtak szignifikáns különbségek. A képzéstípus esetében azonban a t-próba és az ANOVA néhány területen szignifikáns eltéréseket igazolt.

Mérésünk eredményei azt mutatják, hogy az iskolákban még nem történt meg az a szemléletváltás, amely segítheti a diákokat az élet kihívásaira felkészülni. A szociális kompetencia fejlesztése rendkívül fontos, amely elsősorban a pedagógusok módszertani megújulásával érhető el az oktatási intézményekben.